

עניינים תוכן

מבוא	2
סקירת ספרות	3
גיל ההתבגרות	3
מחלות כרוניות	3
מחלת קרוהן מאפיינים ודרכי טיפול	4
דרכי טיפול	5
התמודדות מתבגרים עם מחלת הקרוהן	6
ההשפעת המחלה על הבריאות הנפשית של המתבגרים	7
התמודדות עם המחלה ודרישות הטיפול	8
איכות חיים בצל המחלה. או השפעת המחלה על איכות החיים	9
ממצאים	10
דיון	12
ביבליוגרפיה	17
נספחים	19
שאלון	19
תמלול ראיון	19

מבוא

אדם מוגדר כחולה במחלה כרונית כאשר הוא מטופל בקביעות בטיפול תרופתי, הוא חולה מתוך קבוצת מחלות אשר נקראת מחלות כרוניות והוא סובל ממנה לפחות תקופה מסוימת. מחלת הקרוהן היא מחלה דלקתית כרונית של מערכת העיכול. היא בדרך כלל פוגעת בעיקר במעיים אך יכול לפגוע מבחינה תיאורטית בכל רקמה של מערכת העיכול. למרות שהמחלה בדרך כלל מופיעה בעשור השני עד לעשור הרביעי של חיי האדם, היא מסוגלת להופיע בכל גיל, גם בקרב בני נוער ומתבגרים (Robards & Bennett, 2013).

מחלת הקרוהן היא מחלת מעי דלקתית אשר פוגעת באיכות החיים של החולה. היא חמורה בעיקר כאשר היא פוגעת בבני נוער ומקשה מאוד על תפקוד נורמטיבי של החיים שלהם. עבודה זו תבקש לבחון את ההתמודדות של המתבגרים עם מחלת הקרוהן והשלכותיה על חייהם. בחרתי בסוגייה זו מאחר והרפואה המודרנית שמה דגש רב על היבטים ביולוגיים ופיזיולוגיים שנועדו לשים לפתור מחלות ובעיות שונות. למרות זאת לא ברור האם הילדים מקבלים את התמיכה הנפשית הדרושה להם. מחקרים (Feagan and others, 2013) הראו כי תמיכה נפשית, בעת ההתמודדות עם מחלת הקרוהן, היא חשובה מאוד לטיפול במחלה. לכן חשוב מאוד לטפל בבעיה ובמחלה גם מן הצד הנפשי וגם מן הצד הבריאותי פיזיולוגי.

שאלת המחקר של העבודה אם כן תהיה מהם דרכי ההתמודדות של מתבגרים חולי קרוהן עם המחלה?

על מנת לענות על שאלת המחקר אערוך סקירת ספרות אשר תתאר את הנושא מנקודת המבט התיאורטית והאמפירית על ידי חוקרים שבחנו את הסוגייה מהיבטים שונים. לאחר מכן אערוך ראיון עם חולה צעיר שסובל ממחלת הקרוהן. את ממצאי הראיון שאערוך עימו (תמלול הראיון נמצא בחלק הנספחים) אציג בצורה של תמות שונות אשר עלו מתוך ניתוח המחקר. בשלב הבא אערוך דיון אשר ישווה בין הממצאים העיקריים של תמות העבודה יחד עם ספרות המחקר שעסקה באותם נושאים. המטרה תהיה לראות האם קיימת התאמה בין הממצאים של העבודה ובין עיקרי סקירת הספרות שבחנה את התופעה.

סקירת ספרות

גיל ההתבגרות

גיל ההתבגרות היא שלב בחיי האדם אשר מבדיל בין הילדות של האדם ובין הבגרות שלו. אין הגדרה אחת ברורה של גיל ההתבגרות ובכל תרבות שונה יש מאפיינים שונים לגיל זה. בדרך כלל מדובר על ילדים בגיל 12 ועד לגיל 18. במהלך תהליך ההתבגרות הילד מפתח שליטה על ההתנהגות, הרגשות והמחשבות שלו. מתרחשים בו שינויים רבים אשר גורמים לו לשנות ולעצב את האופי שלו מחדש (Robards & Bennett, 2013). מבחינה ביולוגית גיל זה מתאפיין בשינויים רבים. מחקרים מראים כי במהלך גיל זה מתרחשים שינויים רבים במבנה של המוח. המוח מתחיל לתפקד בצורה יותר יעילה ובתפקוד יותר גבוה. השינויים הללו לא ייחודים רק למוח אלא כוללים מערכות גוף רבות ומגוונות. באופן הזה מתרחשת הפרשה מוגברת של הורמונים גבריים ונשיים. איברי המין מתחילים להתפתח. בנות מתחילות לקבל מחזור בסביבות גיל 12 ואצל הבנים הזרע מתחיל להיות מיוצר בסביבות אותו הגיל. התשוקה המינית גוברת, ומופיעים תופעות "בוגרות" כמו הופעת שיער פנים וערווה, הזעה ובנייה שונה של מערכות הקול ומערכות השרירים (Claar and others, 2017). מבחינה נפשית מתבגרים רבים עוברים משבר שנודע בשם "משבר גיל ההתבגרות". תקופה זו רוויה בסערות ומתחים שיכולים לבוא לידי ביטוי בצורה שלילית כמו דיכאון, הסתגרות ורצון להתבודד. מחקר שנערך בשנת 2013 מצא כי לפחות עשרה אחוזים מבני הנוער חווים תופעות של דיכאון ורבים מהם חשים כי העתיד שלהם יהיה שלילי. גיל ההתבגרות נתפס בתור אתגר נפשי שכולל מתחים ותחושות סותרות של המתבגר כלפי עצמו. הוא עשוי לחוש כי לחייו יש משמעות אולם בכל זאת להרגיש גם ניכור כלפיהם (Robards & Bennett, 2013).

מחלות כרוניות

הנטל המחמיר של המחלות הכרוניות מציג אתגרים רבים בפני מערכות הבריאות בעולם. הגישה הנוכחית כלפי מחלות כרוניות דוגלת בהקלה של התסמינים של המחלה בין ההתקפים השונים. לדעת חוקרים שונים (מקור) סבורים כי יש לשנות את הפרדיגמה הטיפולית הזו אשר בנויה לספק טיפולי חירום במצבי משבר. מאחר ומחלות כרוניות הם ללא התחלה או סוף שקל לזהות אותם בנקל, הן מחייבות טיפול ארוך שהאחריות הגדולה ביותר ככל הנראה תהיה על החולה עצמו (Robards & Bennett, 2013).